Sven Hedins resor

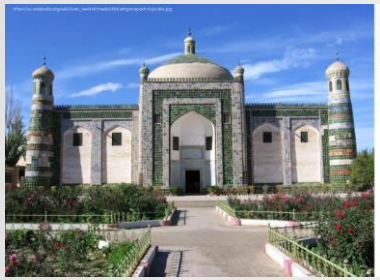

I Kashgar i västra Kina ligger detta mausoleum över Abakh Khoja från 1600-talet. Hedin återvände flera gånger till Kashgar.

Shaikh Sa'dis grav i Shiraz.

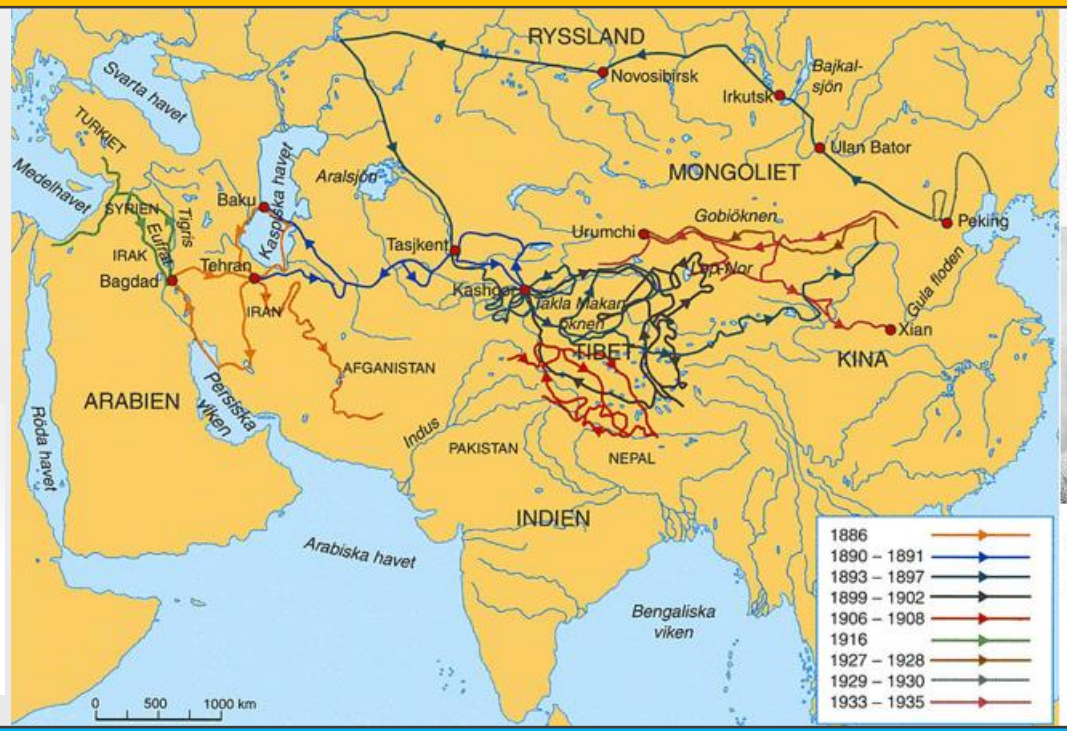

Sven Hedins expeditioner genom Asien täckte många tusen mil av okända vägar.

Swedish explorer Sven Hedin (1865-1952)

Koranporten i Shiraz.

Anders Dernback/ text Wikipedia

Följ i spåren efter Sven Hedin

Sven Hedins expeditioner genom Asien täckte många tusen mil av okända vägar.

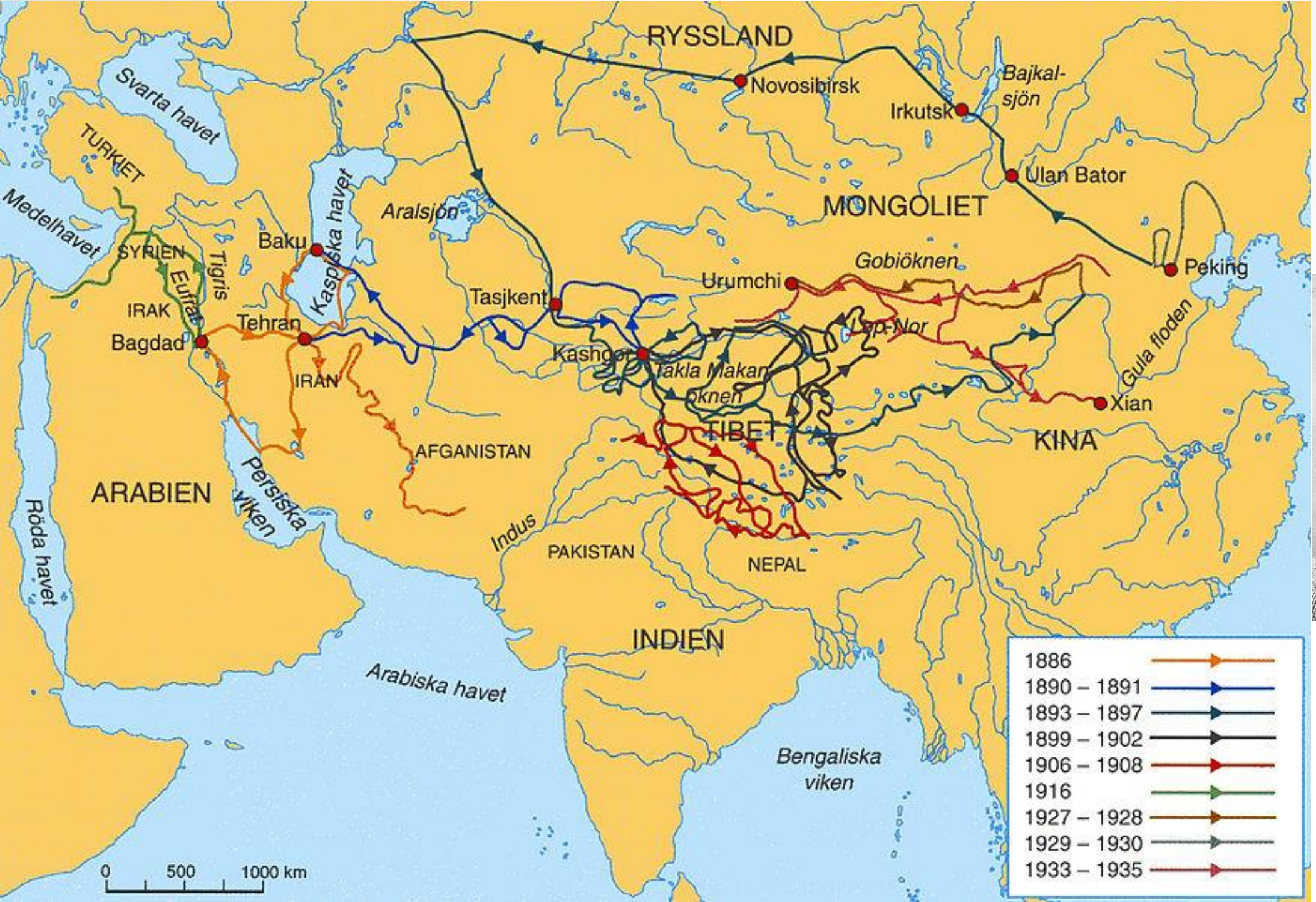

Swedish explorer Sven Hedin (1865-1952)

Sven Hedin

Sven Anders Hedin, född 19 februari 1865 i Stockholm, död 26 november 1952 i Stockholm, var en svensk upptäcktsresande, författare och ledamot av Svenska Akademien.
Hans betydelsefulla upptäcktsresor i Centralasien gjorde honom till tidens kanske mest berömde svensk. År 1902 blev han den siste i Sverige att adlas. År 1913 blev han ledamot av Svenska Akademien.

Under tre långa expeditioner mellan 1893 och 1909 kartlade Hedin stora landområden i Tibet och övriga Centralasien, som dessförinnan varit vita fläckar på kartan, samt löste gåtan med Lop Nor-sjön. Bara i Tibet kartlade han 170 000 kvadratkilometer. Trots att de metoder han använde för att beräkna avstånd var primitiva, och till största delen bestod i att räkna antalet steg som kamelen han red på tog, så har hans kartor senare visat sig innehålla endast mindre fel.

Hedin var en stark Tysklandsvän och såg med misstro på Ryssland. Han stödde Tyskland i första världskriget och vek sedan aldrig från sin linje, trots de skiftande politiska omständigheterna i Tyskland. Hedins stöd för Hitler och Nazityskland svärtade hans rykte. Hedin gifte sig aldrig och var barnlös.

https://sv.wikipedia.org/wiki/Sven_Hedin#/media/Fil:Kashgar-apakh-hoja-d04.jpg

I Kashgar i västra Kina ligger detta mausoleum över Abakh Khoja från 1600-talet. Hedin återvände flera gånger till Kashgar.

Resor och expeditioner

Vid 15 års ålder såg Hedin Adolf Erik Nordenskiölds och Vegaexpeditionens triumfatoriska återvändande till Stockholm efter expeditionen genom Nordostpassagen. Hedin blev djupt betagen av intrycken när tusentals människor hälsade polarforskaren Nordenskiölds fartyg "Vega" och dess besättning välkommen till Stockholm. Det var denna händelse som fick Hedin att bestämma sig för att bli upptäcktsresande.

Första resan i Persien

I maj 1885 tog Hedin studenten från Beskowska skolan i Stockholm. Han hade då blivit erbjuden att arbeta som informator i Baku åt en svensk pojke vars far arbetade där som ingenjör åt bröderna Ludvig och Robert Nobel. I augusti påbörjades färden dit via Helsingfors och Sankt Petersburg, med tåg till Vladikavkaz och sedan häst till Tbilisi innan den sista sträckan till Baku vid Kaspiska havet.

I Baku började Hedin studera asiatiska språk. Tyska och engelska hade han lärt sig i skolan men dessutom lärde han sig nu persiska och tatariska. Senare i livet lärde han sig även kirgisiska, mongoliska samt tibetanska och kunde hjälpligt förstå kinesiska.

Shiraz

är en stad i sydvästra Iran med cirka 1,6 miljoner invånare, vilket gör den till en av landets folkrikaste städer. Den är administrativ huvudort för Farsprovinsen.

Shiraz är en gammal stad som grundades under den förislamiska epoken. Staden har varit Irans huvudstad under flera dynastier. Den var huvudstad under den folkkäre regenten Karim Khan Zand från 1750 till 1781 samt en kort period under den föregående safaviddynastin .

Sven Hedins första resa

Under tiden i Baku gjorde han med en kamrat, Baki Khanov, upp planer på att resa genom Persien. I april 1886 lämnade de Baku via båt till Persiens nordkust och red över Elburzbergen till Teheran. Där sökte de upp shahens svenske hovtandläkare doktor Hybenett och överlämnade fyra flaskor punsch medan doktorn gav dem introduktionsbrev. I Teheran blev Baki sjuk och Hedin var tvungen att fortsätta resan själv. Hedin red söderut mot Isfahan och sedan till Shiraz. 29 dagar efter avfärden från Teheran red han in i Bushir vid Persiska viken, en sträcka på 50 mil.

Hedin kom så småningom till Konstantinopel där han mötte tidningsmannen C.G. Wrangel på gatan. Hedin berättade att han ville skriva en bok om sin persiska resa och Wrangel skrev ett rekommendationsbrev till förläggaren Karl Otto Bonnier. Bonnier var intresserad och hösten 1887 gav förlaget ut Hedins första bok, Genom Persien, Mesopotamien och Kaukasien.

Efter återkomsten till Stockholm började Hedin vid Stockholms universitet med geologi och geografi som huvudämnen och tog i december 1888 fil.kand-examen. På hösten 1889 började han studera geologi vid Friedrich Wilhelm-universitet i Berlin under ledning av professor Ferdinand von Richthofen som själv rest omkring i Kina.

Koranporten i Shiraz.

Sven Hedins andra resa

I april 1890 skickades en delegation för att till shahen av Persien Nassredin Shah överlämna Serafimerorden. Med sina kunskaper i persiska fick Hedin fungera som tolk. När resten av delegationen for hem stannade Hedin kvar som gäst hos doktor Hybenett och fick tillfälle att medfölja när shahen med en uppvaktning om 1 200 reste på utflykt upp i bergen. Hedin besteg också Persiens högsta berg Demavend.

I september 1890 lämnade han Teheran och red karavanvägen mot Mashhad i Khorasan, Asjchabad, Buchara, Samarkand innan han till slut nådde Kashgar i Kina. Där blev han god vän med den ryske generalkonsuln Petrovskij som blev hans värd och rådgivare. Hedin skulle flera gånger återvända till Kashgar och använda staden som bas i framtida expeditioner.

I mars 1891 var han åter i Stockholm. Snabbt skrev han Konung Oscars beskickning till shahen av Persien (publicerad hösten 1891) och Genom Khorasan och Turkistan (publicerad hösten 1892). För att tjäna pengar höll Hedin föreläsningar och skrev artiklar för både svenska och utländska tidningar. I april 1892 reste han till Berlin för att följa Richthofens föreläsningar och sedan till Halle där han skrev sin doktorsavhandling om sin resa till Demavand,

Shaikh Sa'dis grav i Shiraz.

Första centralasiatiska expeditionen

Mellan 1893 och 1897 reste Hedin genom bland annat Pamir, Tarimbäckenet med Taklamakanöknen och norra Tibet. Av den tillryggalagda sträckan på 26 000 km kartlade han 10 498 km, varav 3 500 km tidigare inte hade utforskats. Han fann 1895, under korsandet av Taklamakan, ruinerna av två stora buddhistiska städer som var begravda i flygsanden. Väggmålningar därifrån visade på indiskt, grekiskt och persiskt inflytande. Det var knappt han kom från den resan med livet i behåll på grund av vattenbrist. Två ledsagare och sju kameler dog. I den berömde forskningsresandens spår genomförde Tibetkännaren Bruno Baumann våren 2000 en resa genom öknen och höll själv på att gå under.

Vidare klarlade han bland annat floden Tarims lopp och dess ändsjöar samt Lop Nor, den vandrande sjön, som fick sitt vatten från Tarim. Sjön torkade ut 1972 och bildade en saltöken. Uttorkningen bevisade att Hedins teorier om sjöns vandring mellan två lägen var riktig. Expeditionen avslutades i Peking, som nåddes 2 mars 1897. Återfärden gick genom Mongoliet, Sibirien och Ryssland till Stockholm, dit Hedin anlände 10 maj 1897.

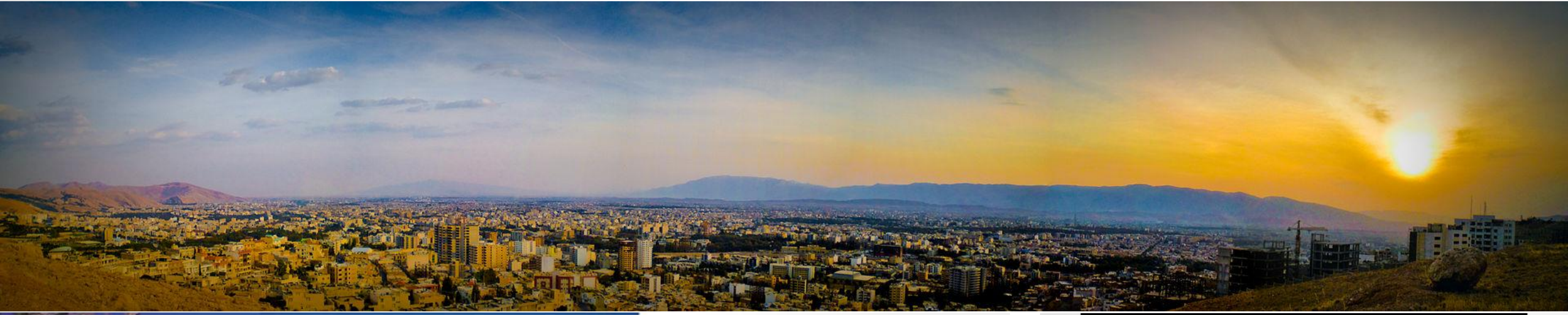

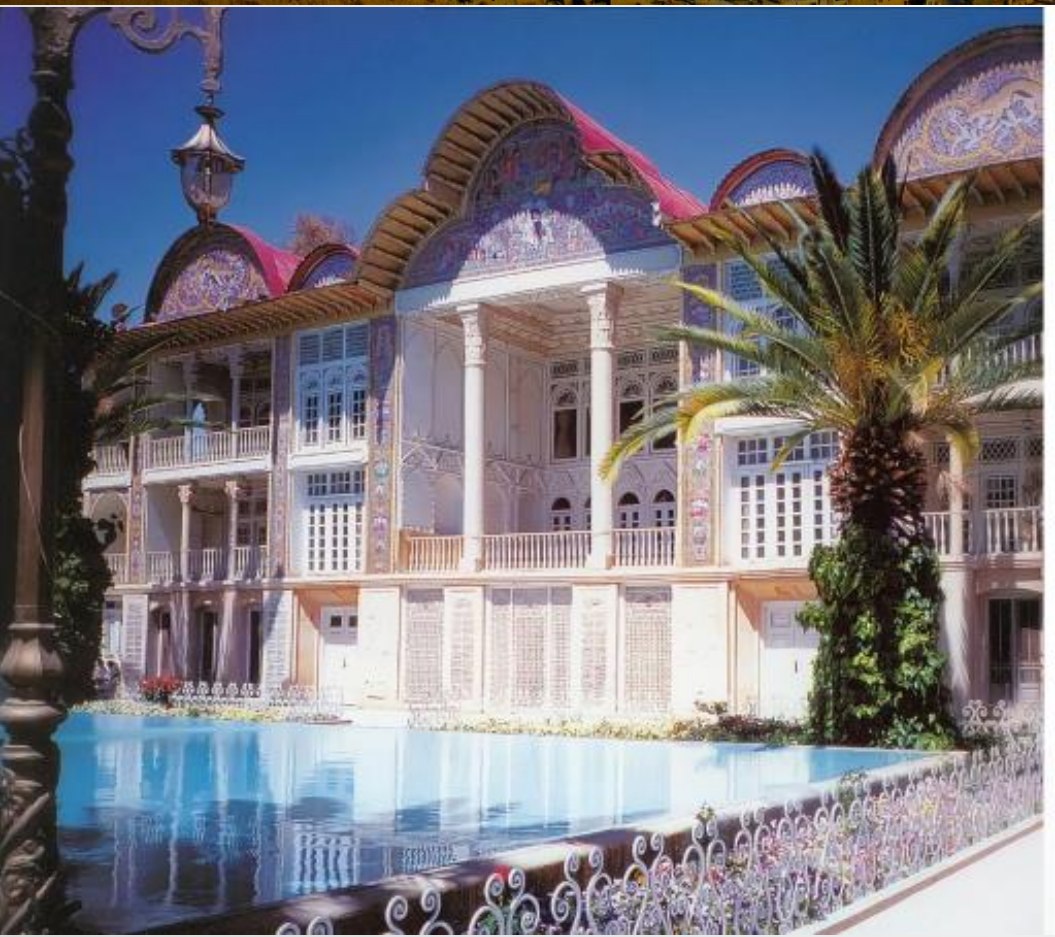

Shiraz

är en stad i sydvästra Iran med cirka 1,6 miljoner invånare, vilket gör den till en av landets folkrikaste städer. Den är administrativ huvudort för Farsprovinsen.

Shiraz är en gammal stad som grundades under den förislamiska epoken. Staden har varit Irans huvudstad under flera dynastier. Den var huvudstad under den folkkäre regenten Karim Khan Zand från 1750 till 1781 samt en kort period under den föregående safaviddynastin .

Koranporten i Shiraz.

Shaikh Sa'dis grav i Shiraz.

Andra centralasiatiska expeditionen

Midsommardagen 1899 lämnade Hedin åter Stockholm för att i Asien fortsätta de forskningar i Tarim- och Lop Norområdet som han påbörjat under sin förra resa. Hans utgångspunkt blev även nu Kashgar. Han kartlade floden Tarims lopp och fann ruinerna av den på 300-talet e. Kr. genom flodloppets ändring ödelagda staden Loulan vid det forntida Lop Nors strand. Hans fynd av föremål och manuskript visade Tarimbäckenets roll som genomgångsland mellan Europa och Östasien under denna tid. I juni 1901 fortsatte Hedin mot Tibet. Under denna färd ägde den ryktbara episod rum, då Hedin förklädd sökte ta sig fram till den tibetanska huvudstaden Lhasa men hejdades ett par dagsresor därifrån. Efter att ha besökt Indien efter en inbjudan av den engelske vicekungen lord Curzon och tillbragt tre månader där lämnade Hedin Leh och for över Karakorum till Kashgar, där expeditionen den 14 maj 1902 avslutades. 27 juni var han åter i Stockholm.

Tredje centralasiatiska expeditionen

Hedin reste 16 oktober 1905 från Stockholm till Konstantinopel över Svarta havet samt vidare genom Armenien, Persien och Baluchistan till Simla (nuvarande Shimla) i Indien. I östra Persien utforskades den föga kända saltstäppen Dasht-e Kavir. Redan vid resans början satte han som dess förnämsta mål att utforska Indus och Brahmaputras källtrakter och de stora sjöarna i Tibets centrala delar.

Vy över torget Registan i Samarkand.

Fjärde centralasiatiska expeditionen

Mellan 1927 och 1935 ledde Hedin den svensk-kinesiska expeditionen till Centralasien. Vid Hedins tidigare expeditioner hade han varit ensam västerlänning, medan han nu var ledare för ett vandrande universitet som bestod av ett stort antal svenska och kinesiska vetenskapsmän, däribland arkeologer, botaniker och etnografer. Bland de svenska deltagarna fanns Georg Söderbom, Folke Bergman, David A:son Hummel, August Larson (hertig Larson) och Gösta Montell.
Mellan 1927 och 1928 var expeditionen finansierad av Lufthansa och hade flera tyska deltagare. Den skulle göra en allsidig utforskning av de centralasiatiska ökenområdenas naturförhållanden och geografi och Lufthansa hade som villkor att expeditionen skulle undersöka möjliga platser för mellanlandningar på den planerade flyglinjen Berlin–Peking–Shanghai.

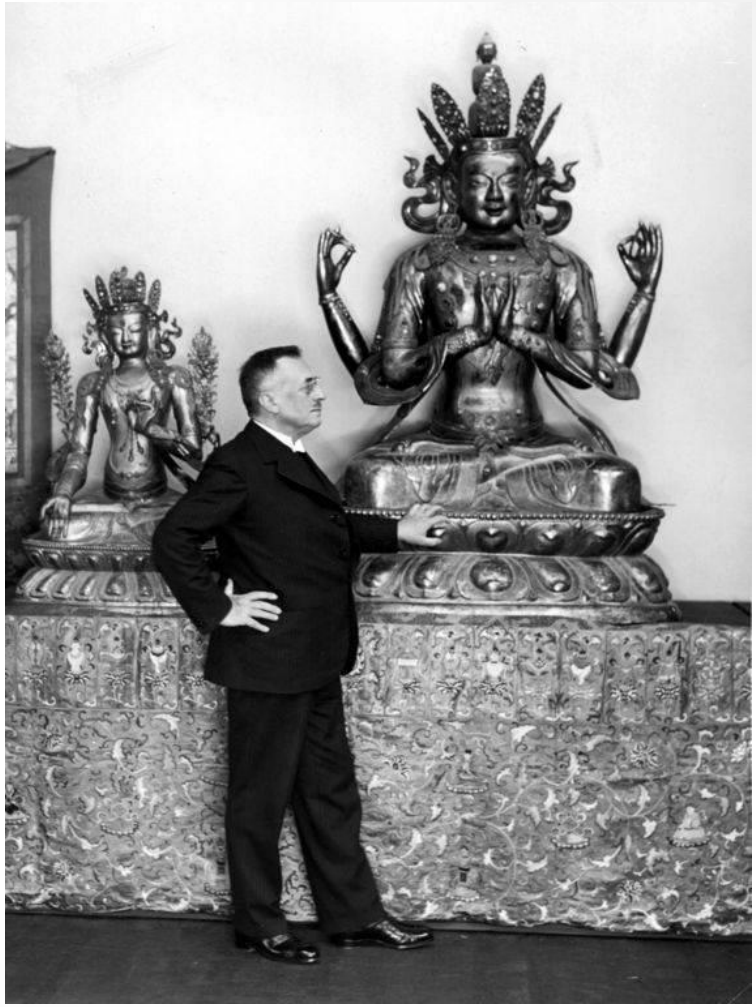

Samarkand är en stad med en lång historia. Den grundades av den persiske storkungen Kyros II på 500-talet före Kristus.

Samarkand

Ulugh Beg Madrassa i Samarkand. Fotot är taget av Sergej Prokudin-Gorskij tidigt under sommaren 1911.
är den näst största staden i Uzbekistan. Den är huvudstad i provinsen Samarkand, och ligger vid Zeravsjan, en biflod till Amu-Darja.

När militärguvernören i Sinkiang förbjöd flygningar över sitt område tog finansieringen slut. Hedin lyckades dock få finansiering från den svenska riksdagen och privatpersoner, vilket gjorde att expeditionen kunde fortsätta mellan 1929 och 1933, efter förhandlingar med den nye makthavaren i Nanking, Chiang Kai-shek. Stora delar av Inre Mongoliet, Nanshan, Tsaidam, Tarimbäckenet, Tian Shan och nordvästra Tibet utforskades. Ett mycket omfattande material samlades in, en noggrann kartering utfördes och Centralasiens klimatologi klarlades.

Mellan 1933 och 1935 finansierades expeditionen av den kinesiska regeringen, med uppdraget att vid sidan av de vetenskapliga undersökningarna studera möjligheten att bygga bilvägar längs de urgamla karavanlederna i Sinkiang.

Gravsten på Adolf Fredriks kyrkogård, Stockholm

Hedin nära döden i öknen

Taklamakanöknen, där Hedin var nära att dö under sin första expedition.

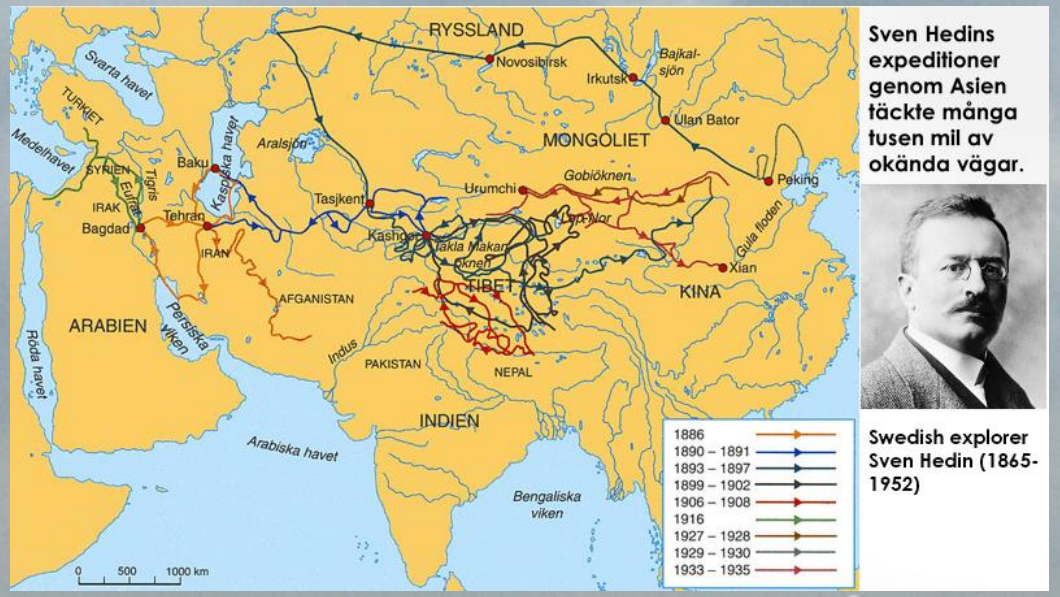

Sven Hedins expeditioner genom Asien täckte många tusen mil av okända vägar.

Swedish explorer Sven Hedin (1865-1952)

Mongoliska jurtor i Inre Mongoliet.

Inre Mongoliets läge i Kina.

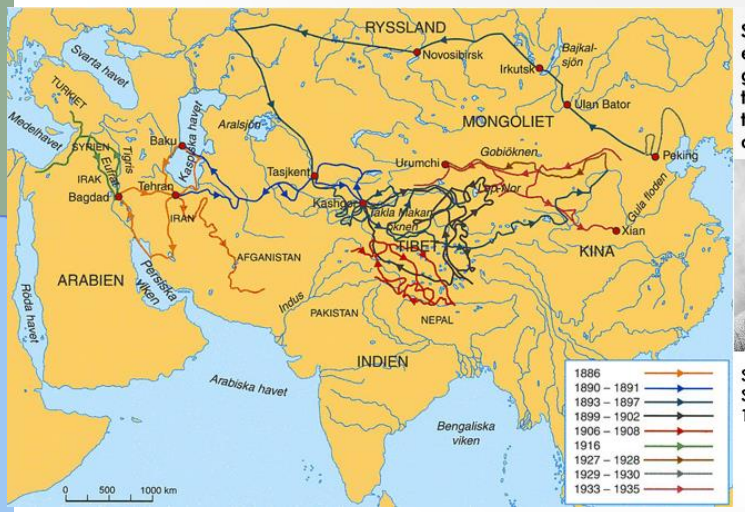

Sven Hedins expeditioner genom Asien täckte många tusen mil av okända vägar.

Swedish explorer Sven Hedin (1865 1952)